

מסורת הש"ס

כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

ג.

עין משפט
נר מצוה

יב א מיי פיי מהל
מדות הלכה די:
יב ב מיי ש פיי מהל
ד:
יד ג מיי ש פיי מהל
י:

תורה אור השלם

1. והזיר לך את ימי נדריך
והביא קבש בן שנתו
והנמיס
הראשונים יפלו כי טמא
במדרב ויב
2. סלסלה ותרוממך
תפכין כי תתקנה:
משלי ד ח
3. ויפכל יוסף את אביו
ואת אביו ואת כל בית
אביו לזמן לפי השקף
בראשית מז יב
4. שלחך פרדס רמונים
עם פרי מגדים קפרים
עם נדרים:
שיר השירים ד יג
5. והתן מקור על פני
אֶרֶץ וְשָׁלַח מִים עַל פְּנֵי
הַחֲדָתוֹת:
איוב ה י
6. כָּל יְמֵי נַדְרֶיךָ תַּעֲרֶךְ
לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד
מֵלֶאכֶת הַיָּמִים אֲשֶׁר יִזְרֹךְ
לְךָ קוֹשֶׁת יָדֶיךָ גִּדְלֵךְ פֶּרֶעַ
שַׁעַר רֹאשׁוֹ: במדרב ו ה
7. וְרֹאשֶׁךָ לֹא יִגְחָזוּ
וְפֶרֶעַ לֹא יִשְׁלַח בְּסוֹם
יִקְסְמוּ אֶת רֹאשֶׁיךָ:
יחזקאל מד כ
8. בַּהּ שַׁעֲתָא מִלְּתָא
סָפֵת עַל בְּנוֹדְכֶרָךְ וּמִן
אֲנָשִׁי טָרִיד וְעֹשֶׁבֶת
כְּתוּרִין יֵאָבֵל וּמִשְׁל
שְׁמִיָּא גִשְׁמָה יִצְטָבַע עַד
יְדֵי שַׁעֲרָה בְּנִשְׁרִין רָבָה
וְטַפְרֹדִי כְּצַפְרִין:
דניאל ד ד

מוסף רש"י

והימים הראשון יפלו.
לא יעלו לו מן המנין (במדרב)
ו' סלסלה. לשון חיפוט
והיפוך (מגילה יח.) חש
והסך במשמות של מורה
(ר"ה כו.) בה צידעא.
צדעא, טיפפלא וסדין
אחיה למשפט השער, וכן
צדעאל למטה הימנה
למסור שער דק והוא אנפיה
שלוש פרסם
רמונים, דמשמע שער
גידולן ואלה כפרסם רמונים
(דמיון בשמות).

פ' הרא"ש (המשך)

הוא כתיב לא ישלחו פרע
דקאמרת השתא דכתיב
פרע לא ישלחו פרע ליהוי
שלוחי הוא דלא לשלחו
כלומר לא יגדלו יותר
משיעור פרע האמור בנזיר.
ואי בעית אימא האי
ושולח מים נמי רבוי הוא.
כלומר האי דסברת ליה
למחר קרא לשלוח העברה
הוא לאו פרכא הוא
דבעינא לפרושי ליה לשון
גידול. אבל לאו שנויאי
[אחרת] הוא למימר דלא
צריכנא לשנויאי קמא
דכמה שלוח כתיב בקראי
דלא הוה לשון גידול: כד
הוה דקרא ושלוח כלומר
משיקי מלא לפירא רבי
וה"פ דקרא ושלוח כלומר
מגדל פירות ע"י מים שעל
פני חצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפורים לימא נשירי וטפרי? ודמכר לשער טפי
מצפורי ועק"ל לנקוט כמה חיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"ל דר"ל אית ליה נמי טעמא דר"י דסמך חיששין
שמה צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנויר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לאו נמי דאיכא למימר צפורים
סמוכים לשער קבל לא הוה ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר דקא בעי' מאי בנייהו אמאי לא קאמר אימא בנייהו
כשאין נזיר עובר לפניו אלאמא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.
משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי' ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. ונ"ל דאין
הוכחה מהבא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי' נזיר עובר לפניו בהדיא טעמא דסמוכים (ל) אבל בטעם
דסמוכים לתורה לא סגי ליה (א) חיששין שמה צפורי נזיר טמא קבל עליו והכי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפורים
והיינו נזירות דנזיר שנטמא מבאי אשם ושתי צפורים:

ממאי דהדין סלסול שער הוא. דלשון זה נופל אהפוך שיער
דינמא נזירות קביל עליה ואימא תורה להפך בתורה:
הבא נמי תפוס בשעריה. דמשמע שפיר הריני מהפך צמאיה
התלויה נשעיר: **שילוח** רבוי הוא. לשון גידול
כמו שלחך פרדס רמונים ואימא
מידי דעבורי הוא שקיבל עליו לגלגל
ולעצור השיער לכשיגדל:

תנא פרע פרע ירף. ירף. ירף.
אמנא דמתני' קאי אלא
אמנא דסנהדרין (דף כג:) דקאמר
כהן הדיוט צריך לגלגל אחת לשלשים
יום וילף פרע לא ישלחו מנזיר
דכתיב גדל פרע מה להלן שלשים
יום כמנין יהיה אף צכסן הדיוט
שלשים יום וקאמר לא ישלחו והכא
הכי פירושא תנא פרע פרע ילף
גידולא אלמא דשילוחי הוא לשון
גידול ואם תאמר ולייתי מקרא
דכתיב צכסן הדיוט ופרע לא ישלחו
ואכתיב ג"ש למה לי ונראה לי דמקרא
דכסן הדיוט לא משמע דלא ישלחו
הו' גידול אפילו דתרי יומי וכיון
דלא אמר צפירות הריני נזיר מרי
יומי אלא שילוח פרע אין כאן
קבלת נזירות אצל כי גמרינן כהן
הדיוט מנזיר שילוחי הוא מלשון
שלשים נזיר וקאמר הרי נעלין לשלח
כאילו אמר הרי עלי לשלח פרע
שלשים יום ומשמע שפיר דנזירות
קביל עליה להכי מיימי ג"ש דווקא
כי אמר הרי עלי לשלח פרע אצל
אמר הרי עלי פרע צלל שילוח לא
משמע מידי דפרע הוה לשון גילוי
כמו ופרע ראש האשה (בבבבב):
משקין דיה מאי צפרי ורבי.
פירוש גדל הפרי וקשה
דאשכחן הרצה שילוח שאינו לשון
גידול אלא לשון העברה כמו שלח
תשלח (דברים כג) ושלח יעקב מלאכים
(בראשית לג) ויש לומר דלי מותבי'
מהנן קראי הוה משני ליה כדלעיל
תנא פרע פרע ילף ולא צלל לפרש
אלא למקרא דאומותין מיניה ושלח

מיס ודחוק דמשמע דהניח הג"ש מכל וכל ועמה אינו צריך לה
כלל לכן נ"ל דמתחילה לא היה חושש רק שימנא לו פסוק אחד
דמשמע לשון רציה וקמיימי ליה מקרא דשלחך ודחי ליה הש"ס
דלמא ההוא גופיה לשון העברה כמו ושלח מיס וליכא אפילו חד
קרא דלשנתמה לשון רצויה ואחא משני איציעת אימא האי שולח
מיס לשון רצויה הוא ואיכא למינף מיניה או מקרא דשלחך פרדס
ואע"ג דקראי טוצא לשון העברה שפיר ליפנין מחד קרא דהוי
לשון רצויה דמסתברא דעמו אומותיות הוא:
צפורים הסמוכין דשיעך קיבא ע"ה. האומותין צפוק אצל שער
כלומר אע"פ דאמר צפורים סמוכים דלמא מתני' סתמא
קאמר אפילו הכי צפורה ליה לריש לקיש דדעמיה דאניש אלפורים
הסמוכים לשער והכי משמע ליה האומר הרי עלי צפורים הרי
זה מיר דיוון דלפורים סמוכין לשער קאמא משמע דה"ק הרי
עלי מזה דשייכא ציה צפורין התלויה צמאות שיער דהיינו נזיר
שסא נטמא צריך צפורין וה"פ מזה התלויה צפורין אכן אין
לפרש משום סמיכות גידול דמפרש הש"ס דלא כן הרי עלי
נשרין ה"ל דהוי מיר דשפי סמיכי לשער: **עך** די שערך
בנשרין רבה וטפירוהי בצפריין. פסוק הוא דנתיחל גבי נבוכדנצר:
צפורי נזיר טמא קאי אס יעמא: **מבדי** חיששין קאמר וצא צפורי
נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נדבה דקביל' ע"ה להביא עולת העוף לנדבה וצא צפורי. דלל כמה דליכא לפרושי
דיצוריה דלחו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאניש לקבולי עליה צפורי דנזירות דחמיר עליה וטריחיה ליה:

הרי

פני חצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפורים לימא נשירי וטפרי? ודמכר לשער טפי
מצפורי ועק"ל לנקוט כמה חיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"ל דר"ל אית ליה נמי טעמא דר"י דסמך חיששין
שמה צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנויר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לאו נמי דאיכא למימר צפורים
סמוכים לשער קבל לא הוה ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר דקא בעי' מאי בנייהו אמאי לא קאמר אימא בנייהו
כשאין נזיר עובר לפניו אלאמא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ל) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו.
משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי' ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. ונ"ל דאין
הוכחה מהבא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאיתא דר"ל בעי' נזיר עובר לפניו בהדיא טעמא דסמוכים (ל) אבל בטעם
דסמוכים לתורה לא סגי ליה (א) חיששין שמה צפורי נזיר טמא קבל עליו והכי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפורים
והיינו נזירות דנזיר שנטמא מבאי אשם ושתי צפורים:

אין דאפילו לרצי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא. ולא מיקרי נאה
לדכתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (בבבבב): **הני** מילי גבי
נזיר טמא. שנטמא דאיידי דנעי מיקמר ימים הראשונים ומיהדר
ומימי זימנא אחריתי אריכא ליה מילתא: **צילמא** אסי למיעצר
על נזירותיה. דאמר צפרק קמא
דנדרים (דף טז:) כשסן מטמאין ורצין
עליהם ימי טומאה מתמרטין צהן
ונמלאו מציאין חולין לעזרה: **אצל**
נזיר טמא לאו חוטא קרינא ציה.
ואמרי' (ט) זיל ותיסוי נזיר והנאה:
נמי נמי. דמוקמת ליה כגון צשטפוס
צשערו אמאי הוי נזיר והא לא אמר
הריני (ל) כזה דלי (ו) כזה אמר הכי
משמע להו הריני (ו) כזה שיער לגדלו:
אמר שמואל כגון שהיה נזיר עוצר
לפניו. דמשמע הריני צמירות כזה:
הריני מסלסל הריני מכלכל או שאמר
הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.
הריני מסלסל משמע דלעצור מידי
דליהו מהפך צשערו וצגידול דהיינו
צמירות: **ואימא חורה**. דכי אמר
הריני מסלסל שמקבל עליו ללמוד
תורה וקאמר שיהא מספך צה
דכתיב סלסלה ותרוממך: **דדסן**.
המוציא סד צשצת מרשות היחיד
לרשות הרבים שחייב משום לא
תוציא: **כדי לסוד** וילכול ואמר רב
צא צידעא. טיפפלא צלע"ו. ושמקפל
השער צצקתה כמין מגרר כדי
לעטמיד על צגן כיפה צצקתה
שלא יפול השער צצאון למטה:
ואימא למיון עניי. קביל עליה:
הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.
דמשמע הרי עלי לגדל פרע: **ממאי**
דדין שילוח רצויה הוא. דקאמרת
לגדל פרע משמע: **דכתיב שלחך**
פרדס רמונים. גידולך שגדלין
יהיו כפרדס רמונים שזומח ומתגדל:
ואימא דשילוח מידי דעצור. הוא
דמשמע שיגור שער צו כמפנה מים
ומעצירן ממקום למקום דכתיב
ושולח מים וגו' והאי נמי דאמר הרי
עלי לשלח פרע משמע דאמר הרי

עלי להעציר פרע: **תנא פרע פרע ילף קציב** הכא. בנזיר גדל
פרע וכתיב גבי כהן הדיוט ופרע לא ישלחו מה פרע דכתיב גבי
כהן הדיוט לישנא דרצויה הוא דלמרינן צפרק כ"ג (סנהדרין כג):
פרע ליהוי עד שלשים ומירצא לא לירצי טפי משלשים דגמרינן
ליה מנזיר דכתיב ציה (בבבבב) ויהיה צגממירא הכי הוי'
אף צפרע האמור גבי מיר גידול שיער צוהוי והכי משמע שייחמו
לגדל עד שיצא לכלל פרע שלשים. ואפילו צצעי למימר דלעולם
שילוח מידי דעצר הוא אכתי לא קשיא ולא מידי דהיינו דמשמע
הרי עלי לשלח שיער (ו) (ולעצור שיער) וכלל ל' שהיה פרע צו שנת
פרע דנזיר וצין (פרע דכהן הדיוט אינה פחותה משלשים:
ואיציעים אימא האי ושלח מים צריציו הוא. דכי משקין ליה
מיא לררעא קא מרצי להו לפר' ציפריין הסמוכין לשער.
והיכן הן ציפריין הסמוכין לשער דכתיב דנתיחל עד די שעריה
בנשרין רבה וטפירוהי בצפריין דלפריין ושיער צחד קרא כתיבי:
דר"מ סבר מיספוס איניש צמיוי דסמך ליה. ולהכי אמר
צפרין דצעי לקבולי עליה גידול שיער דסמך ליה לצפורים
וכגון שהיה נזיר עוצר לפניו או תפוס צשערו דלמרינן לעיל:
ורבנן

ט **צפורי** נזיר טמא קאי אס יעמא: **מבדי** חיששין קאמר וצא צפורי
נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נדבה דקביל' ע"ה להביא עולת העוף לנדבה וצא צפורי. דלל כמה דליכא לפרושי
דיצוריה דלחו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאניש לקבולי עליה צפורי דנזירות דחמיר עליה וטריחיה ליה:
ורבנן

אין דאפילו לרצי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא. ולא מיקרי נאה
לדכתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (בבבבב): **הני** מילי גבי
נזיר טמא. שנטמא דאיידי דנעי מיקמר ימים הראשונים ומיהדר
ומימי זימנא אחריתי אריכא ליה מילתא: **צילמא** אסי למיעצר
על נזירותיה. דאמר צפרק קמא
דנדרים (דף טז:) כשסן מטמאין ורצין
עליהם ימי טומאה מתמרטין צהן
ונמלאו מציאין חולין לעזרה: **אצל**
נזיר טמא לאו חוטא קרינא ציה.
ואמרי' (ט) זיל ותיסוי נזיר והנאה:
נמי נמי. דמוקמת ליה כגון צשטפוס
צשערו אמאי הוי נזיר והא לא אמר
הריני (ל) כזה דלי (ו) כזה אמר הכי
משמע להו הריני (ו) כזה שיער לגדלו:
אמר שמואל כגון שהיה נזיר עוצר
לפניו. דמשמע הריני צמירות כזה:
הריני מסלסל הריני מכלכל או שאמר
הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.
הריני מסלסל משמע דלעצור מידי
דליהו מהפך צשערו וצגידול דהיינו
צמירות: **ואימא חורה**. דכי אמר
הריני מסלסל שמקבל עליו ללמוד
תורה וקאמר שיהא מספך צה
דכתיב סלסלה ותרוממך: **דדסן**.
המוציא סד צשצת מרשות היחיד
לרשות הרבים שחייב משום לא
תוציא: **כדי לסוד** וילכול ואמר רב
צא צידעא. טיפפלא צלע"ו. ושמקפל
השער צצקתה כמין מגרר כדי
לעטמיד על צגן כיפה צצקתה
שלא יפול השער צצאון למטה:
ואימא למיון עניי. קביל עליה:
הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר.
דמשמע הרי עלי לגדל פרע: **ממאי**
דדין שילוח רצויה הוא. דקאמרת
לגדל פרע משמע: **דכתיב שלחך**
פרדס רמונים. גידולך שגדלין
יהיו כפרדס רמונים שזומח ומתגדל:
ואימא דשילוח מידי דעצור. הוא
דמשמע שיגור שער צו כמפנה מים
ומעצירן ממקום למקום דכתיב
ושולח מים וגו' והאי נמי דאמר הרי
עלי לשלח פרע משמע דאמר הרי

נוסחת הריב"ן

(א) דכתיב וכפר כי הנפש
במדרב: (ב) למא צצרי:
(ג) דלמא: (ג) כגון שטפוס
צשערו ואמר אהא נאה אכתי
אמאי הוי נזיר: (ד) צציי כזה
צצק וכן הלא: (ה) לאו
משמע הריני כז:
(ו) צגידולך: (ז) שמשלי:
(ח) צגול: (ט) ונאה לה שילוח
שער מנפיה כז: (י) נדבה:
פרע: (כ) הוי כז: (ל) צצית:
מן ולהנא לצציו: (מ) פרע
דמיר: (נ) מן דרצויה:

הגהות הריב"ן

(א) גמ' אין דלפילו לר'
אלעזר הקפר. צ"ב עיין
פ"ק דנדרים דף י' ופי'
תפוס' דקוטה עד טו הקטן
קושא' וז' עיין ג' קמן
דף יט: (ב) שם סלסול
השער הוא דלמרינא:
(ג) שם ואימא מין עניי:
(ד) שם משקין ליה מיא
(ה) רבי: (ו) לפירא: (ז) רש"י
ד"ה אצל מיר וכו' ודאמרינן
ליה זיל ותיסוי:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גמ' הריני כזה. נמי
דמפוס צשערו הריני כזה.
נמקח תיבת סה וצ"ב
צזה וצ"ל גס צללון
רש"י וכן הוא צציי דפוס
ווינעאל. וכן הגיה צציי
דפוס ווינא ע"פ ספר
אורח משורן ללפן קוסית
מפוס רמשי:

הגהות התוספות

1. צ"ל דלעול פרע. צ"ל
הוי גידול שלשים דלפילו
מני יומי משמע. ופי' צ"ב.
2. צ"ל הוי כאלו. צ"ל
והכי. צ"ל דקרא. ותיבת
קאמר נמקח. צ"ל קביל.

לעוי רש"י

טיפפלא. צדק, רקה.

פ' הרא"ש

אין דאפילו לרצי אלעזר
הקפר וכו' התם הוא דלמא
אחי למעבר אנזירותיה
שלא יוכל לסבול משון זמן
דנזירות וגם תורה על
נזירות וקרבנותיו קרובים
להיות חולין בעזרה. אבל
נזיר טמא אי לא דלא אמר
אנפשיה לסבול לא הוי
נזיר: הריני כזה נזיר נמי
דחפסי בשערו לא אמר
כלום כלומר אפי' אי

מוקמת לה בתפוס צשערו כהחיה דאחא נאה לא מהני מידי דמשמע שיהיה כמו שער וצין זה כלום. ומוקי לה שמואל
דכאוקי (הוא) [אחא] בשנויר עובר לפני. אבל אי אמר הריני ולא אמר כזה לא מהני מידי דהריני גרע מאחא. ואין לתמוה
מאי קמ"ל דהריני כזה בשנויר עובר לפני דהוי נזיר פשיטא הא קאמר בהדיא הריני כזה. משום דלא תימא הריני כזה
בעזשו לא בויפא לא ביחוס. ומאי דהאי סלסול בשער הוא כלומר לסלסל ולגדל שער כנזיר. ואימא תורה שנדר לעסוק בתורה
ולהפך בה. ה"ז שחפס בשערו אבל נזיר עובר לפניו לא מהני כיון שהספק הוא בלשון: סיד כדי לסוד לכלול שיעור הוצאת
סיד להתחייב עליו המוציא לה"ר כדי לסוד לכלול. לשומע על שער צציו לטופלו ולהשירו: שלחך פרדס רמונים גידולך
נאים כפרדס רמונים אימא מידי דעבורי שנדר לגלגל ולהעביר שער וישלחו מעליו: תנא פרע פרע ילף. כלומר נזיר
דמנתי וליף האי לשלח פרע מפרע לא ישלחו דכתיב גבי כהנים מה התם גידול שער אף הכא גידול שער ל' הוי דלפיו
בסנהדרין כן כן גדול פרע דכהנים מפרע דנזיר ל' שהכניה מנלחין ל' יום דפרך התם אימא לא לירבו כלל. ומשני אי

(א) זל וגם דקאמאר קאן דלמא אמר צפרין הסמוכין לשער לר"ל אפילו אין מיר וכו'. (ב) צל דמזה דמנח דר"ל בעי' מיר עובר לפניו אינו רצויה דלית ליה נמי טעמא דר"י ויותר נראה דל"ל אצל ידל דנעסם דסמוכים לחוד סגי ליה. (ג) שייך לע"ב.